

OVERSTERFTE IN NL IN EUROPA

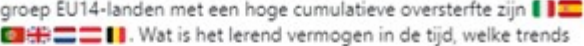
- Het belang van sterftcijfers
- Op zoek naar een ranglijst van internationale cijfers
- Vier internationale statistieken
- Oversterfte in Nederland in 2023
- over **vanLoef Research**

vanLoef Research

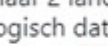

De oversterfte is de belangrijkste indicator van de kwaliteit van een zorgstelsel bij een pandemie

De gedachte formuleerde ik voor het eerst in een twitterdraad.

Gijs van Loef · 28 dec. 2021
 @GijsvanLoef · Volgen

De oversterfte is m.i. de belangrijkste indicator van de kwaliteit van de zorg in pandemische tijden. Meer tweets erover afgelopen tijd. De groep EU14-landen met een hoge cumulatieve oversterfte zijn . Wat is het lerend vermogen in de tijd, welke trends zien we? 1/

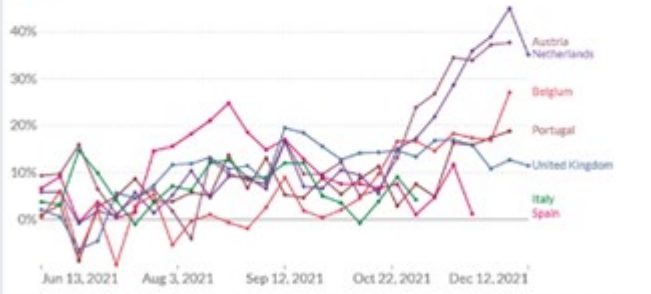
Gijs van Loef
 @GijsvanLoef · Volgen

Als we het laatste half jaar beschouwen krijgen we deze grafiek (afb.). In neemt de excess mortality (EM) nu toe, maar 2 landen spannen de (negatieve) kroon: en . Logisch dat hier vergaande beperkingen zijn ingesteld. In aanzienlijk vergaander overigens. 2/

Excess mortality: Deaths from all causes compared to projection based on previous years Our World in Data

The percentage difference between the reported number of weekly or monthly deaths in 2020–2021 and the projected number of deaths for the same period based on previous years. The reported number might not count all deaths that occurred due to incomplete coverage and delays in reporting.

[Add country](#)

Source: Human Mortality Database (2021), World Mortality Dataset (2021) OurWorldInData.org/coronavirus • CC BY
 Note: Comparisons across countries are affected by differences in the completeness of death-reporting. Details can be found at our Excess Mortality page.

Jan 5, 2020 ————— Dec 12, 2021

4:10 p.m. · 28 dec. 2021

3 Antwoorden Delen

1 antwoord lezen

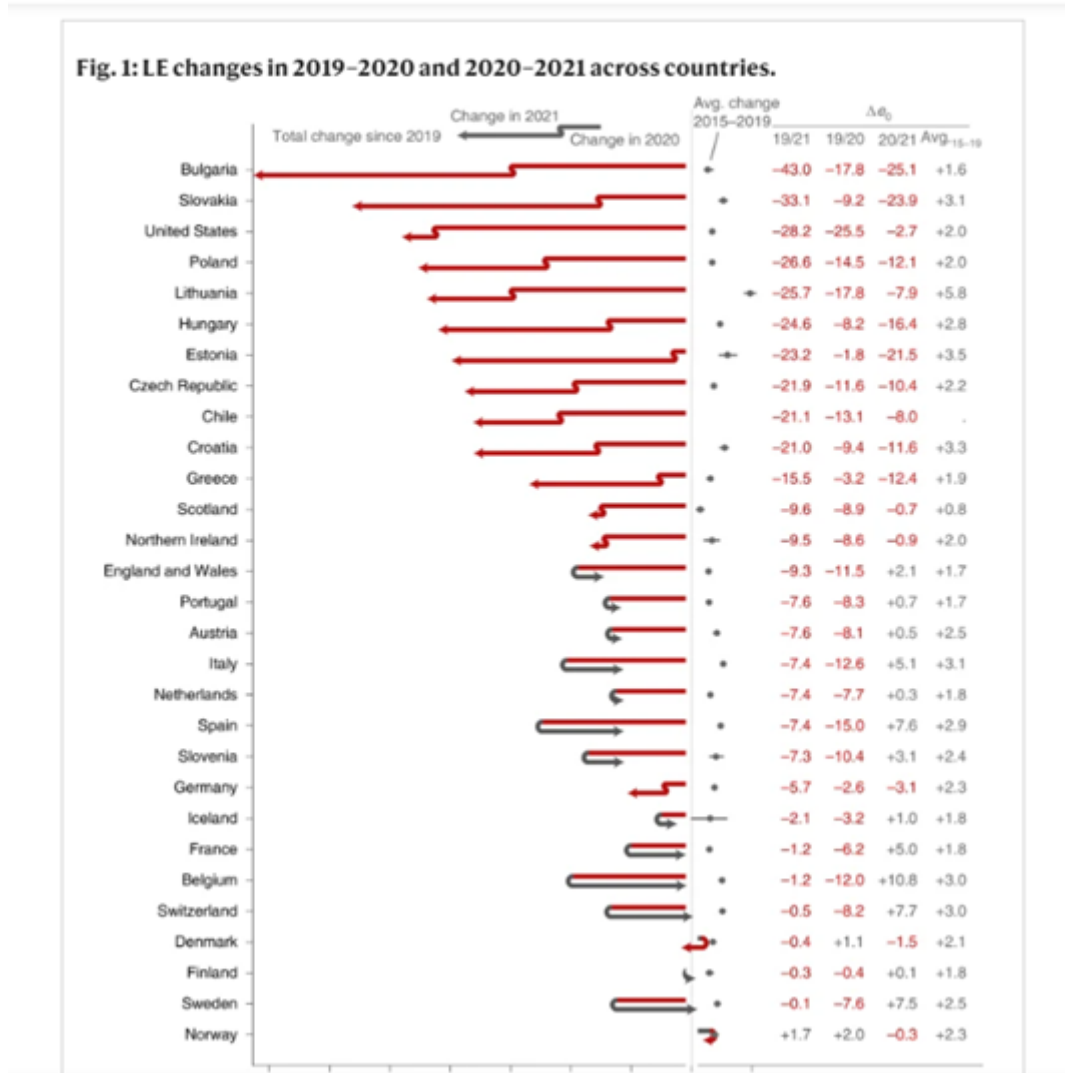
De publicatie die de Volkskrant net niet haalde was de eerste uitwerking van deze gedachte. <http://gijsvanloef.nl/2022/01/11/antwoorden-onderzoek-oversterfte-zijn-deels-al-bekend/>

Het belang van sterftcijfers

Als de gezondheid van de bevolking toeneemt, stijgt de levensverwachting. Allerlei factoren zijn van invloed (riolering, behuizing, voeding, fysiek leefklimaat, beweging, stand van de geneeskunde, epidemieën, etc.). De levensverwachting in Europa steeg vanaf het einde van de 19^e eeuw vrijwel constant van ca. 37 jaar tot meer dan het dubbele aan het begin van de 21 eeuw: ca. 78 jaar (cijfers ourworldindata), totdat de corona pandemie uitbrak. Een kortstondige daling van de levensverwachting was het gevolg, de sterfte nam plotseling sterk toe. De volksgezondheid ging achteruit. Er was oversterfte!

Maar waar in sommige landen de levensverwachting inmiddels weer toeneemt en de oversterfte afneemt, zoals in België, Frankrijk, Zwitserland en Zweden, gebeurde dat nog niet in onder meer Nederland, Portugal en Oostenrijk (zie afb. <https://www.nature.com/articles/s41562-022-01450-3>). Het CBS meldde onlangs een vertraging in de stijging van de levensverwachting. Maar hoe zit het nu precies met de oversterfte tot op de dag van vandaag?

Life expectancy changes since COVID-19

Nature Human Behaviour, Life expectancy changes since COVID-19, 17 oct. 2022

Wat is nu 'oversterfte'? Oversterfte is de afwijking ten opzichte van de gemiddelde sterfte in de afgelopen jaren in een bepaalde periode, de periode van de coronapandemie die in Europa begon in februari 2020. In de oversterfte zijn alle doodsoorzaken meegerekend, de vervroegde sterfte door het virus, vaak gevolgd door een korte ondersterfte, maar ook de sterfte als gevolg van fataal gebleken uitgestelde zorg en de normale sterfte.

In eerdere publicaties heeft het Platform Betrouwbare Zorgcijfers het volgende vastgesteld:

- Nederland registreert het overlijden aan covid-19 slechter dan vrijwel alle andere landen in West-Europa;
<https://gijsvanloef.nl/2021/05/07/systematische-onderreportage-covidsterfte-nldutch-data/>
- Nederland heeft van alle landen in West-Europa het minste inzicht in de exacte verspreiding van het coronavirus over de bevolking. Dit heeft allerlei oorzaken, mensen willen soms niet meewerken aan registratie van besmettingen en gegevensdeling en de uitwisseling van gegevens tussen organisaties als de GGD'en en het RIVM is een probleem, maar dat is hier geen onderwerp van onderzoek;
<https://gijsvanloef.nl/2022/01/16/nederland-heeft-minste-zicht-op-het-virus-van-eu14-gecontroleerd-uitrazen/>
- De Nederlandse instanties die registraties bijhouden (CBS: registratie van alle doden; het RIVM) hebben de schijn tegen dat ze in hun communicatie naar de bevolking over de oversterfte politiek beïnvloed worden. <http://gijsvanloef.nl/2023/07/14/directieberaad-cbs-aan-leiband-politiek/> ; <http://gijsvanloef.nl/2022/09/29/misleiding-tweede-kamer-door-het-rivm/> ; <https://nos.nl/artikel/2418014-rivm-reflecteren-op-crisis-en-lessen-trekken-komt-later>

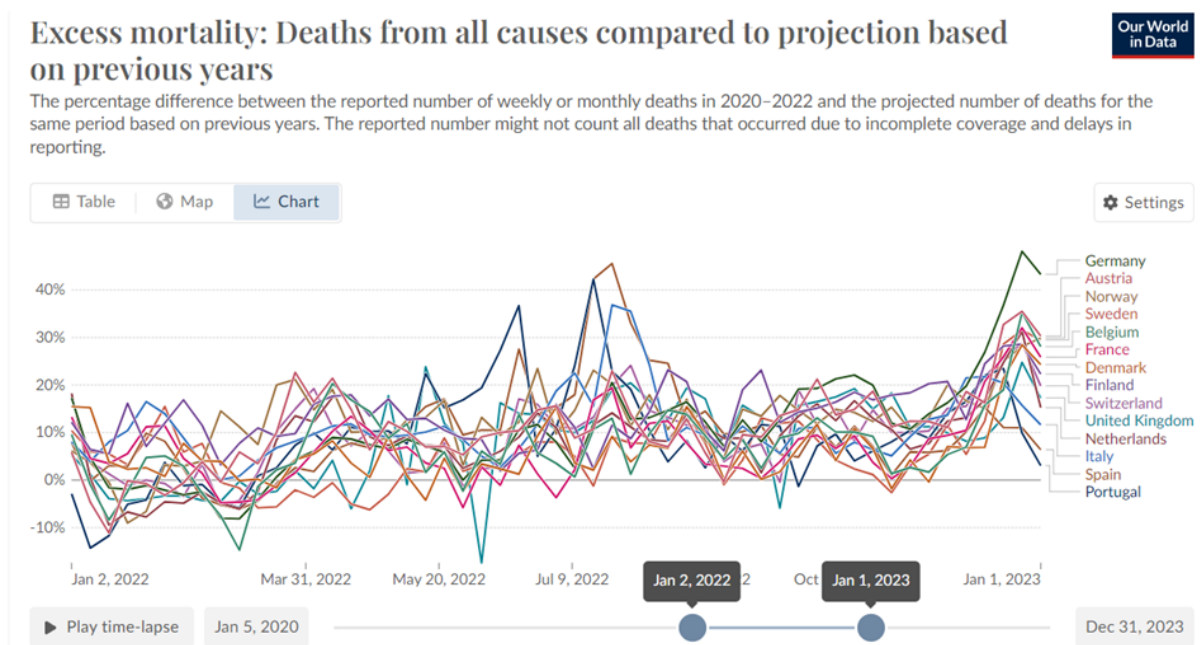
Op zoek naar een ranglijst van internationale cijfers

OurWorldinData publiceert een grote hoeveelheid (prachtige!) statistieken over corona.

Neem <https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer/>

Het probleem van deze grafiek is dat ze niet laat zien hoe groot de oversterfte in een bepaalde periode precies is. Neem bijvoorbeeld het jaar 2022. Selectie van de E14, dat zijn de landen België, Denemarken, Duitsland, Engeland (UK), Frankrijk, Finland, Italië, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Zweden en Zwitserland.

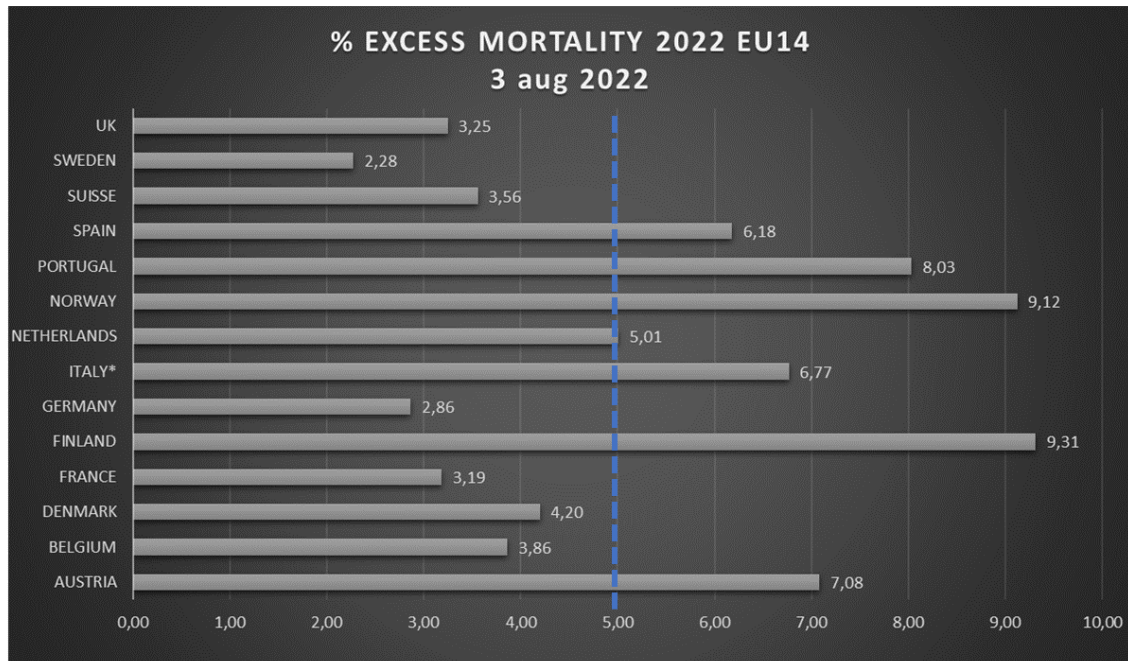
De grafiek:

Duidelijk te zien is de piek van Duitsland aan het eind van het jaar. Maar wat zien we verder, behalve een kluwen van gekleurde door elkaar lopende lijnen? Elk land is apart volgbaar, het is een interactieve grafiek. Maar hoe groot is nu de oversterfte in bijvoorbeeld Duitsland in 2022 geweest? Dat laat de grafiek niet zien.

Het bracht **van LoefResearch** ertoe op zoek te gaan naar een oplossing in de vorm van een ranglijst. In juli '22 zag de eerste versie van de oversterfte ranglijst het licht. De naam: *EXCESS MORTALITY RANKING E14* (afkorting: EMR).

Deze EMR verscheen op 3/8/'22:

Berekening - De *excess mortality* (oversterfte) is per land berekend door het optellen (+%) en aftrekken (-%) van de weekpercentages van de sterfte vanaf de 1^e week van het jaar tot de meest recente week van het jaar, gedeeld door het aantal weken. De cijfers van ourworldindata zijn de brondata. De uitkomst is het oversterfte-, dan wel ondersterfte percentage. De tabel *Excess Mortality Ranking E14* is een exacte weergave van ourworldindata in de vorm van een staafdiagram.

<https://ourworldindata.org/explorers/coronavirus-data-explorer?zoomToSelection=true&time=2022-01-02..latest&facet=none&country=ITA~NOR~SWE~FIN~DNK~DEU~AUT~BEL~FRA~PRT~ESP~GBR~NLD~CHE&pickerSort=asc&pickerMetric=location&hideControls=true&Metric=Excess+mortality+%28%25%29&Interval=Weekly&Relative+to+Population=true&Color+by+test+positivity=false>

In de afgelopen jaren is de wijze waarop ourworldindata de brondata berekend enkele malen aangepast. Oorspronkelijk was de zgn. baseline, het tijdvak waarmee de oversterfte vergeleken wordt, gebaseerd op de pre-pandemische jaren 2015-2019. Vanaf medio '21 zijn de hogere sterftecijfers vanaf 2020 deels verdisconteerd in de baseline. De baseline werd dus hoger en de gemeten oversterfte tov. de baseline, het verschil, werd daarmee kleiner. Toelichting:

Deaths from all causes compared to projection based on previous years

Source
Human Mortality Database (2022), World Mortality Dataset (2022) – processed by Our World in Data

Links
https://github.com/owid/covid-19-data/tree/master/public/data/excess_mortality

Additional information about this data +

The data of this indicator is based on the following sources:

Human Mortality Database (2022), World Mortality Dataset (2022)
Data published by
<https://www.mortality.org/>; https://github.com/akarinsky/world_mortality

Retrieved from
https://github.com/owid/covid-19-data/tree/master/public/data/excess_mortality

How we process data at Our World in Data:
All data and visualizations on Our World in Data rely on data sourced from one or several original data providers. Preparing this original data involves several processing steps. Depending on the data, this can include standardizing country names and world region definitions, converting units, calculating derived indicators such as per capita measures, as well as adding or adapting metadata such as the name or the description given to an indicator.

At the link below you can find a detailed description of the structure of our data pipeline, including links to all the code used to prepare data across Our World in Data.

[Read about our data pipeline →](#)

README.md

Data on excess mortality during the COVID-19 pandemic by Our World in Data

For more general information on our COVID-19 data, see our main README file in </public/data>.

Data sources

The reported all-cause mortality data is from the [Human Mortality Database](#) (HMD) Short-term Mortality Fluctuations project and the [World Mortality Dataset](#) (WMD). Both sources are updated weekly. We also present estimates of excess deaths globally that are [published by The Economist](#).

WMD sources some of its data from HMD, but we use the data from HMD directly. We do not use the data from some countries in WMD because they fail to meet the following data quality criteria: 1) at least three years of historical data; and 2) data published either weekly or monthly. The full list of excluded countries and reasons for exclusion can be found in [this spreadsheet](#).

See here for a [full list of source information](#) (i.e. HMD or WMD) [country by country](#).

We source our baseline of projected deaths for 2020–2023 from WMD.

How P-scores are defined and calculated

As of 20 September 2021, we calculate P-scores using the reported deaths data from HMD and WMD and the projected deaths from WMD, as an estimate of expected deaths. The P-score is the percentage difference between the reported number of weekly or monthly deaths in 2020–2023 and the projected number of deaths for the same period based on previous years.

As of 18 January 2022, we use the separate projected deaths baselines for 2020, 2021, 2022 and 2023 published by WMD. Previously we used—and WMD only published—a projection for 2020.

Before 20 September 2021, we calculated P-scores using a different estimate of expected deaths: the five-year average from 2015–2019. We made this change because using the five-year average has an important limitation — it does not account for year-to-year trends in mortality and thus can misestimate excess mortality. The WMD projection we now use, on the other hand, does not suffer from this limitation because it accounts for these year-to-year trends.

In januari '24 heeft *OurWorldinData* een nieuwe grafiek geïntroduceerd, *Excess mortality: Deaths from all causes compared to average over previous years*. Met deze nieuwe grafiek is de jaarreeks 2015-2019 opnieuw als uitgangspunt voor de baseline is genomen. [Excess mortality: Deaths from all causes compared to average over previous years](#)

Toelichting:

Excess mortality P-scores, 5-year average baseline, all ages

P-scores using 5-year average baseline for all ages.

Source
Human Mortality Database (2023); World Mortality Dataset (2023) – processed by Our World in Data

Unit
%

The data of this indicator is based on the following sources:

Human Mortality Database (2023); World Mortality Dataset (2023)
Data published by
Human Mortality Database (2023); World Mortality Dataset (2023)

How we process data at Our World in Data:
All data and visualizations on Our World in Data rely on data sourced from one or several original data providers. Preparing this original data involves several processing steps. Depending on the data,

How we process data at Our World in Data:

All data and visualizations on Our World in Data rely on data sourced from one or several original data providers. Preparing this original data involves several processing steps. Depending on the data, this can include standardizing country names and world region definitions, converting units, calculating derived indicators such as per capita measures, as well as adding or adapting metadata such as the name or the description given to an indicator.

At the link below you can find a detailed description of the structure of our data pipeline, including links to all the code used to prepare data across Our World in Data.

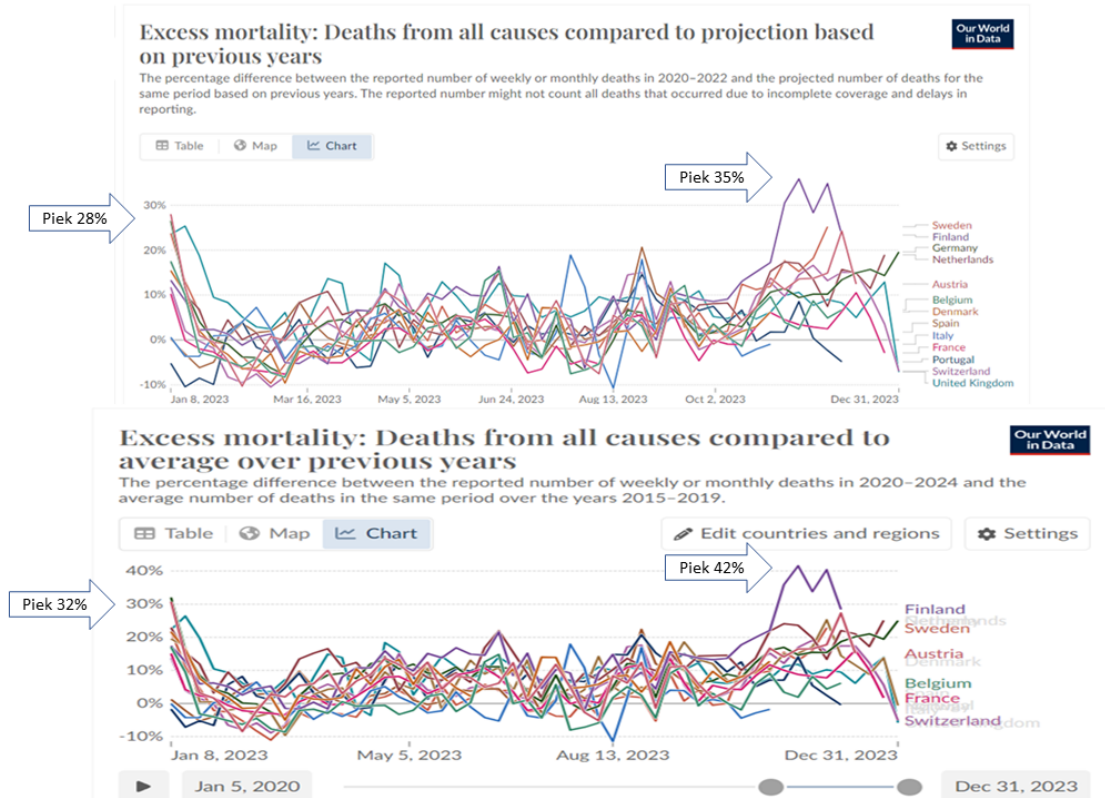
[Read about our data pipeline →](#)

How to cite this data:

In-line citation
If you have limited space (e.g. in data visualizations), you can use this abbreviated in-line citation:

Human Mortality Database (2023); World Mortality Dataset (2023) – processed by Our World in Data

Het screenshot toont de visuele verschillen tussen beide statistieken/grafieken van *OurWorldinData*. Boven de 'oude grafiek' met kleinere oversterfte cijfers, onder de 'nieuwe grafiek' met grotere oversterfte cijfers:

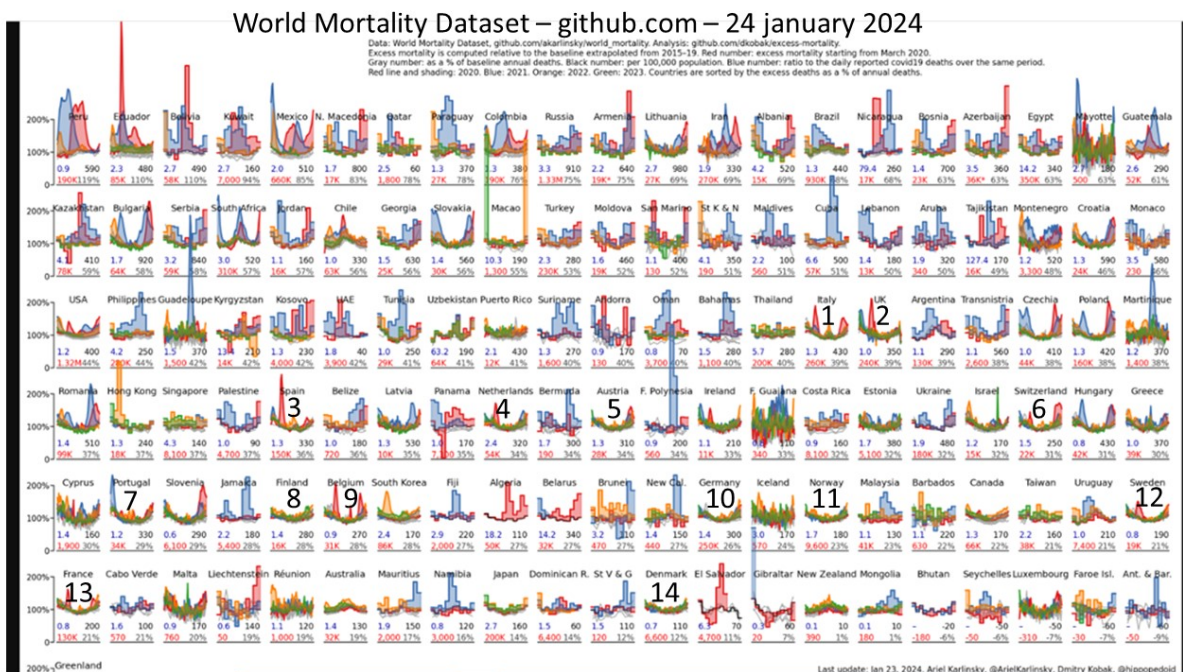
Vier internationale statistieken van Excess Mortality

Achtereenvolgens komen aan bod:

- Github
- A - Excess Mortality Ranking E14 (*Excess mortality: Deaths from all causes compared to projection based on previous years*)
- B - Excess Mortality Ranking E14 (*Excess Mortality: Death from all causes compared to average over previous years*)
- Eurostat E13, weergegeven in het EMR-format

Github

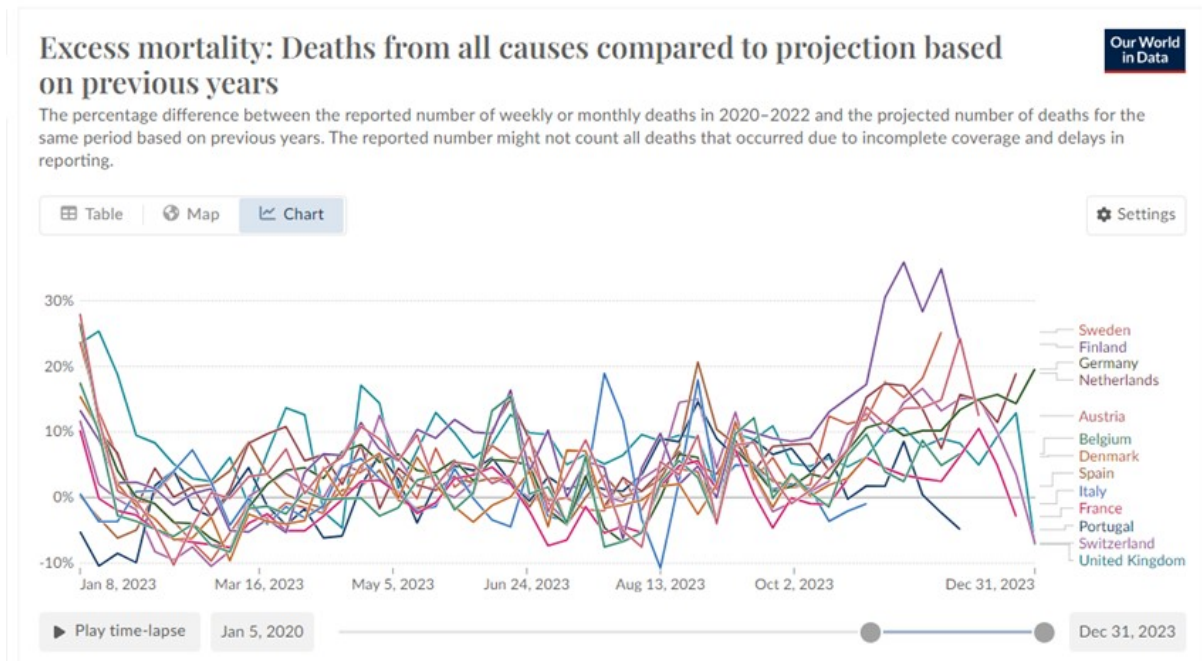
Bron: <https://github.com/dkobak/excess-mortality/>

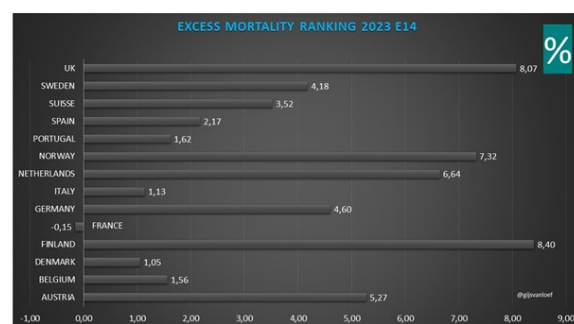
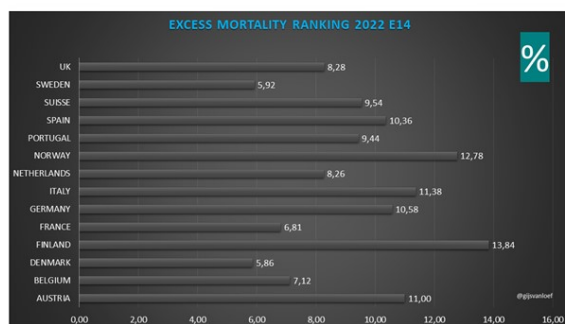
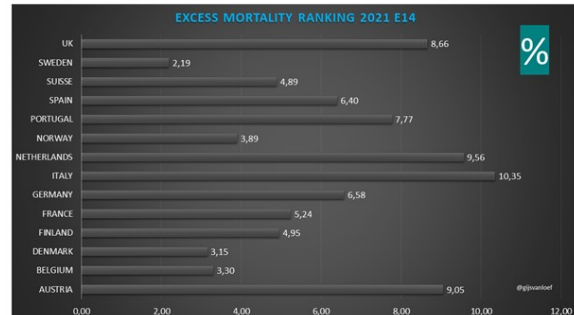
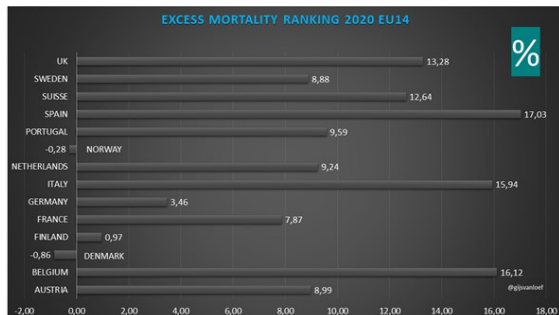
Bewerking illustratie door toevoeging van de score per land: 1 = Slechtste score, 14 = Beste score. De landen zijn gegroepeerd obv. de oversterfte als percentage van de jaarlijkse sterfte. De E14 zijn genummerd. Het land met de hoogste excess mortality is Italië (39%), dan het UK, Spanje en Nederland staat op de 4e plek (34%; 320 doden op 100.000 inwoners).

A - Excess Mortality Ranking E14 (hogere baseline, lagere oversterfte)

Brongrafiek (jaar 2023):

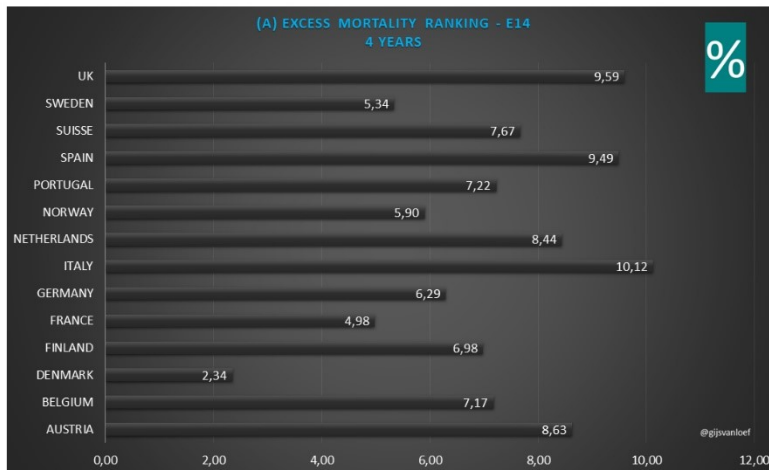
De originele EMR, zoals gepubliceerd op de website vanaf mei '22. Eerst de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 als vier aparte ranglijsten:

NB1: de cijfers van 2023 zijn nog niet compleet – Spanje loopt het meest achter met cijfers t/m week 39; NB2: cijfers zullen nog lange tijd kunnen

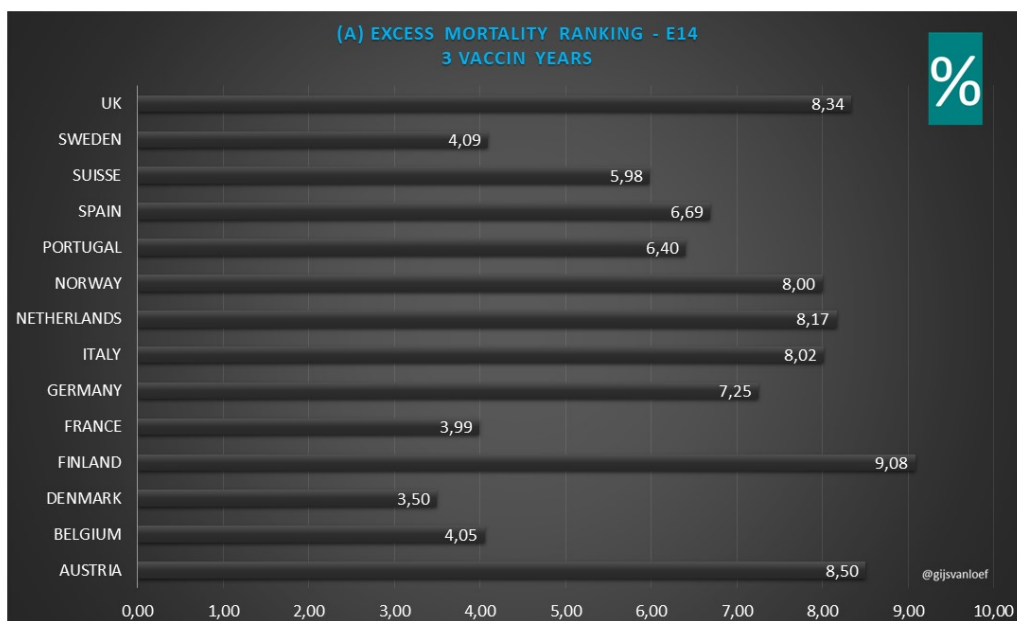
veranderen, een robuuste ranglijst van 2023 zal er pas rond eind '24 zijn is de inschatting.

Indien de hele pandemische periode wordt samengevat in een ranglijst is dit het resultaat:

Italië heeft de hoogste oversterfte (10,12%), dan het UK (9,59%), Spanje (9,49%), Oostenrijk (8,63%) en Nederland (8,44%).

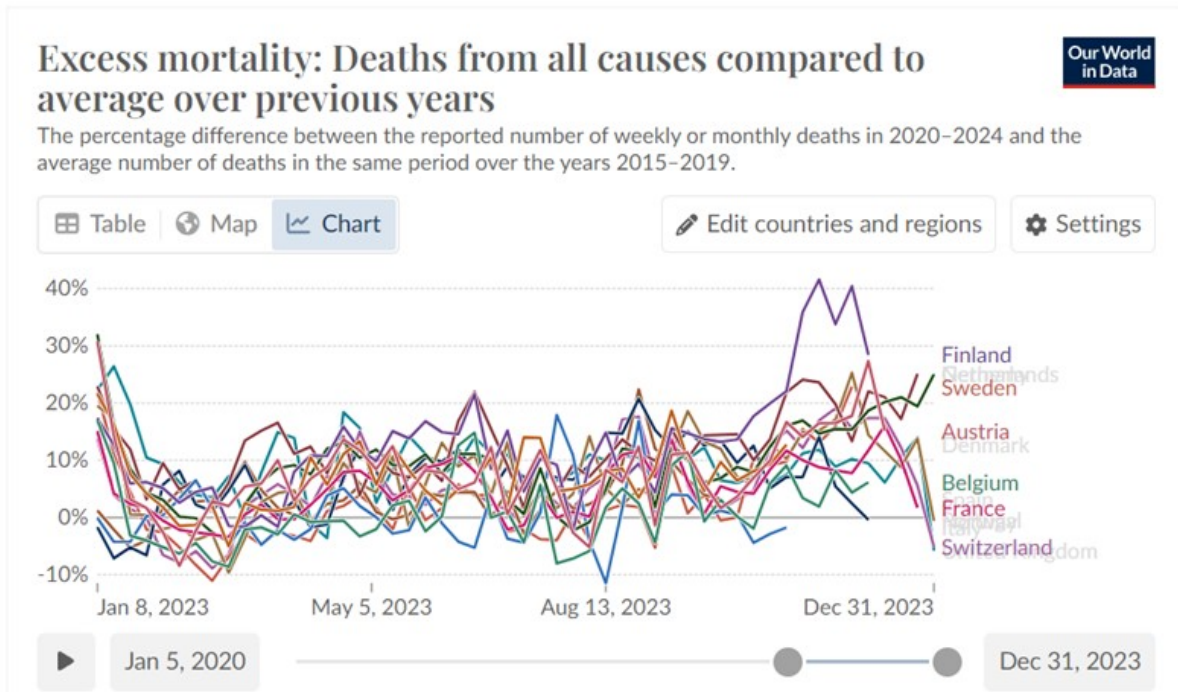
Het tijdvak van de drie vaccinatie jaren (2021 t/m 2023) is ook interessant. Immers, in het jaar 2020 waren er geen vaccins en had het coronavirus vrij spel. Het resultaat:

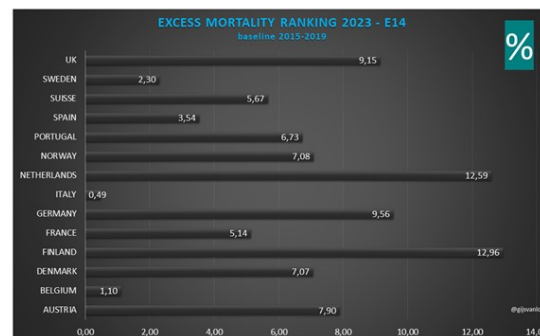
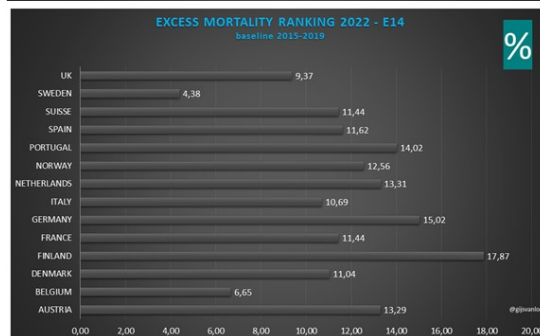
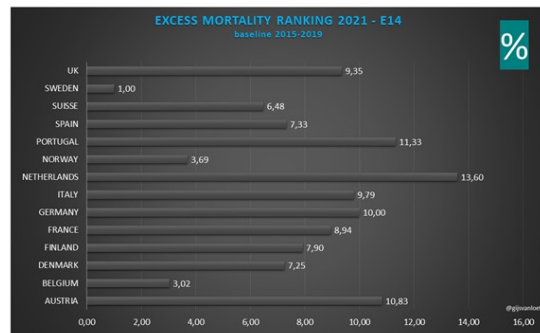
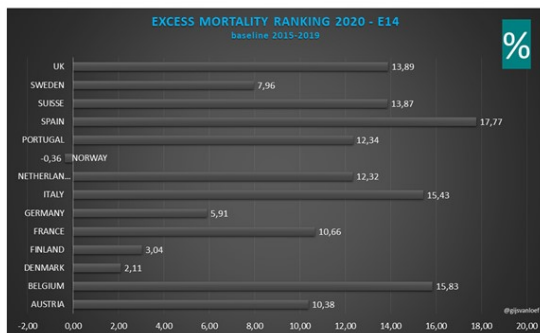
Nu heeft Finland de hoogste oversterfte (9,08%), dan Oostenrijk (8,5%), het UK (8,34%) en dan Nederland (8,17%).

B - Excess Mortality Ranking E14 (lagere baseline, hogere oversterfte)

Brongrafiek (jaar 2023):

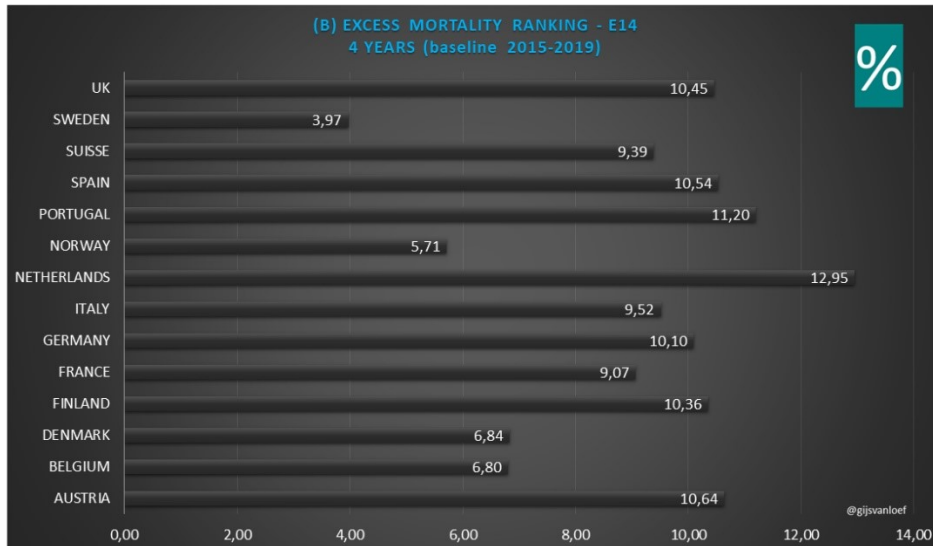

Eerst de jaren 2020, 2021, 2022 en 2023 als vier aparte ranglijsten:

NB: Dezelfde kanttekeningen als bij A. De ranglijst van 2023 zal in de loop van '24 nog enigszins kunnen veranderen. Nederland scoort als enig land in alle jaren meer dan 10%.

Indien de hele pandemische periode wordt samengevat in een ranglijst is dit het resultaat:

Nederland heeft nu veruit de grootste oversterfte (12,95%), Portugal komt erna (11,2%).

Het tijdvak van de drie vaccinatie jaren (2021 t/m 2023) geeft dit resultaat:

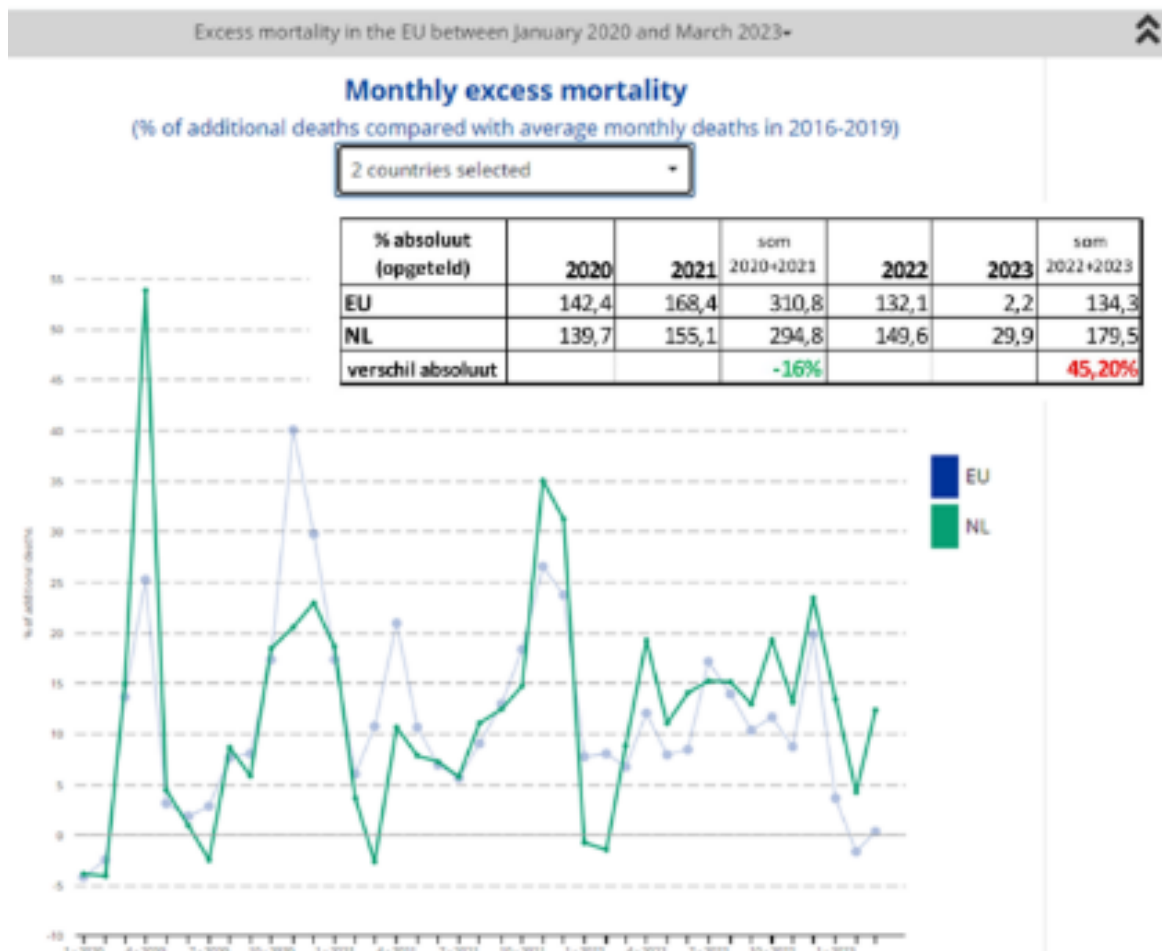

Nederland heeft ook nu de grootste oversterfte (13,17%), gevolgd door Finland (12,91%).

Als we de totalen van A en B vergelijken zien we dat de totaalscores van B ruim 27% hoger zijn bij de 4 Jaren grafiek en ruim 33% hoger bij de 3 Vaccinatie jaren grafiek.

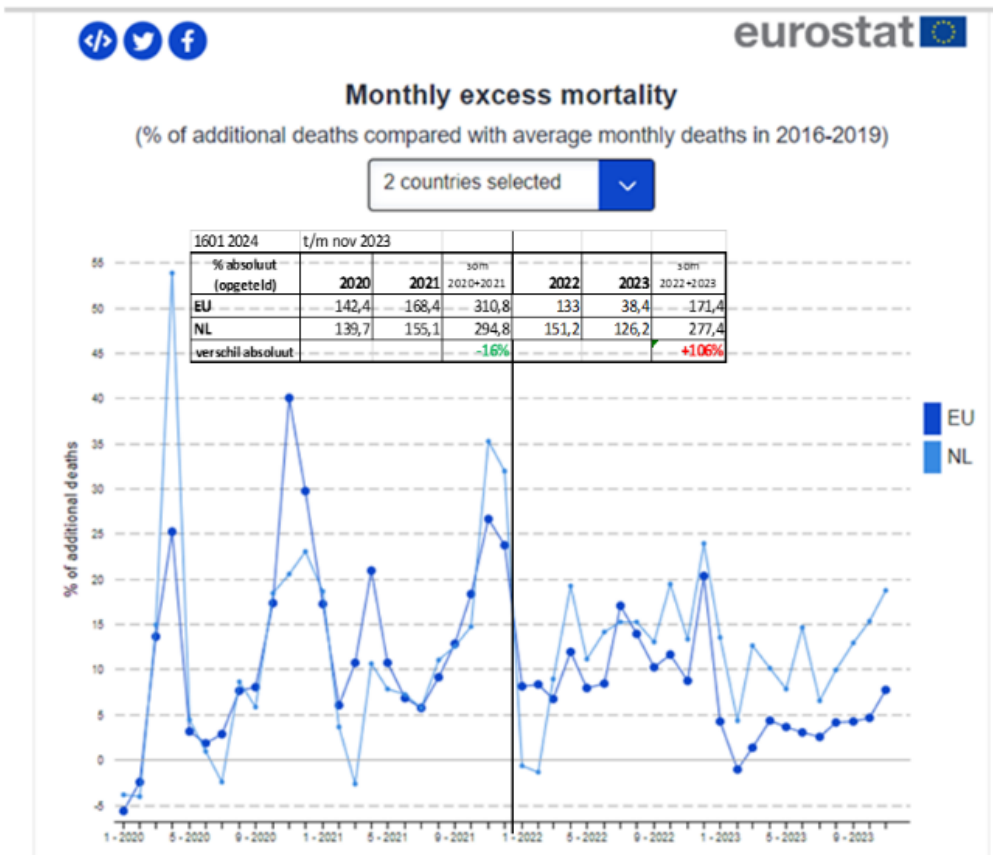
Eurostat E13

Eurostat geeft maandelijkse cijfers. Zonder het UK. Mei '22 presenteerde **vanLoef Research** de eerste vergelijking van Nederland met het gemiddelde van alle EU-landen:

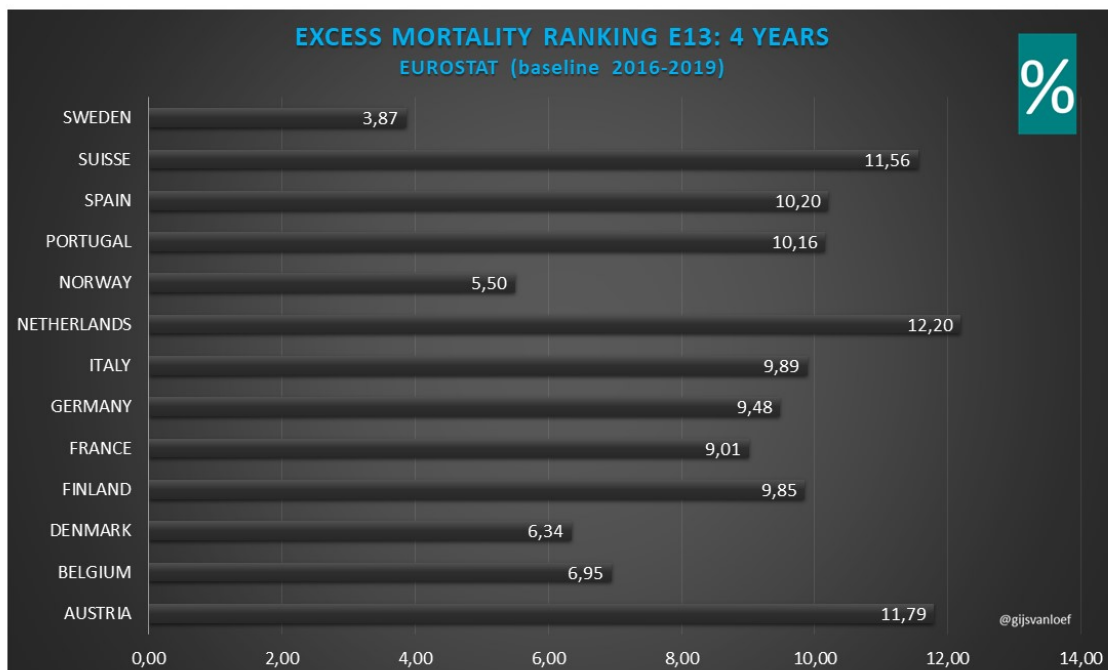

De EU gemiddeld (28 landen) en Nederland zijn onderling met wisselende pieken en dalen in balans tot het 2e kwartaal van 2022. Daarna presteert Nederland aanzienlijk slechter dan de EU.

De meest recente vergelijking:

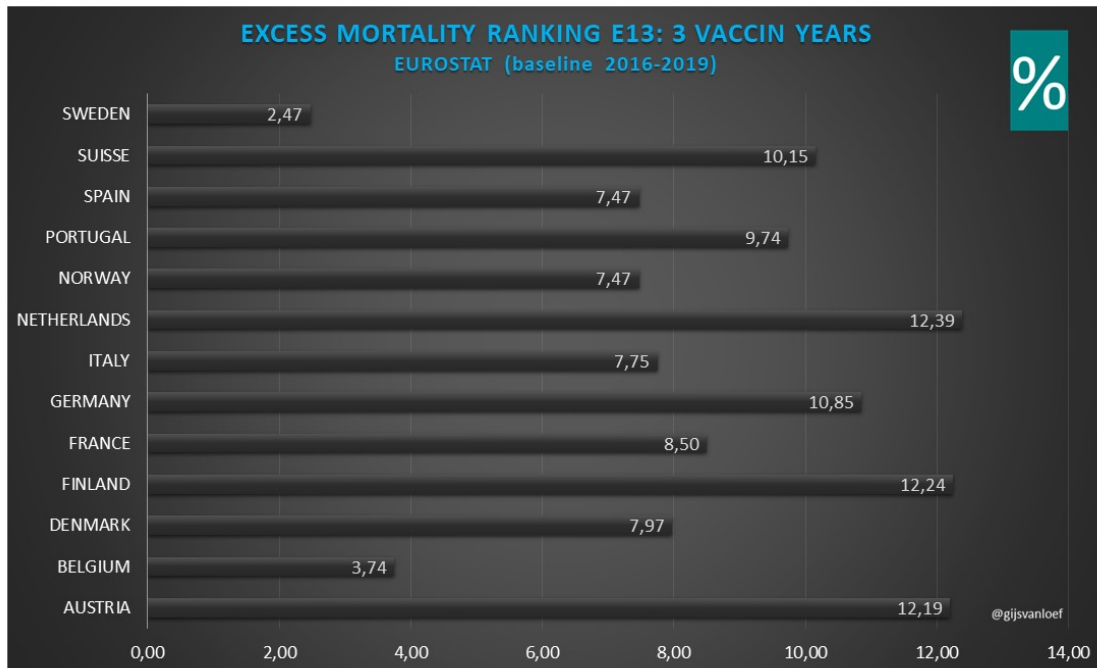

Op de manier weergegeven van de EXCESS MORTALITY RANKING is dit het resultaat van de vier pandemische jaren:

Nederland heeft de grootste oversterfte (12,2%).

De drie vaccinatie jaren geven dit resultaat:

Nederland heeft de grootste oversterfte (12,39%).

Samenvatting

Het gaat bij verschillende ranglijsten om de onderlinge verhouding tussen de landen. De absolute cijfers zijn van minder belang om de vraag te beantwoorden welke landen een hoge oversterfte hebben en welke landen een lage oversterfte. Het onderscheid tussen de gehele pandemische periode en de drie vaccin-jaren is ook relevant: Welke landen hebben een effectieve vaccinatiecampagne gevoerd en welke niet?

Als een conclusie getrokken moet worden o.b.v. de gepresenteerde statistieken is een conclusie onontkoombaar: Nederland heeft qua oversterfte wellicht het slechtste resultaat van alle West-Europese landen.

Nederland kan het beste vergeleken worden met België. De zuiderburen werden in het jaar van de uitbraak, 2020, nog harder getroffen dan wij. Maar daarna hebben de Belgen ons overklast qua lessons learned en pandemische paraatheid.

Oversterfte in Nederland in 2023

Totale oversterfte

De oorspronkelijke sterfteverwachting van het CBS en de actuele sterftcijfers van het CBS zijn het uitgangspunt. In 2023 heeft vanLoef Research de ontwikkeling van de sterfte wekelijks gemonitord:

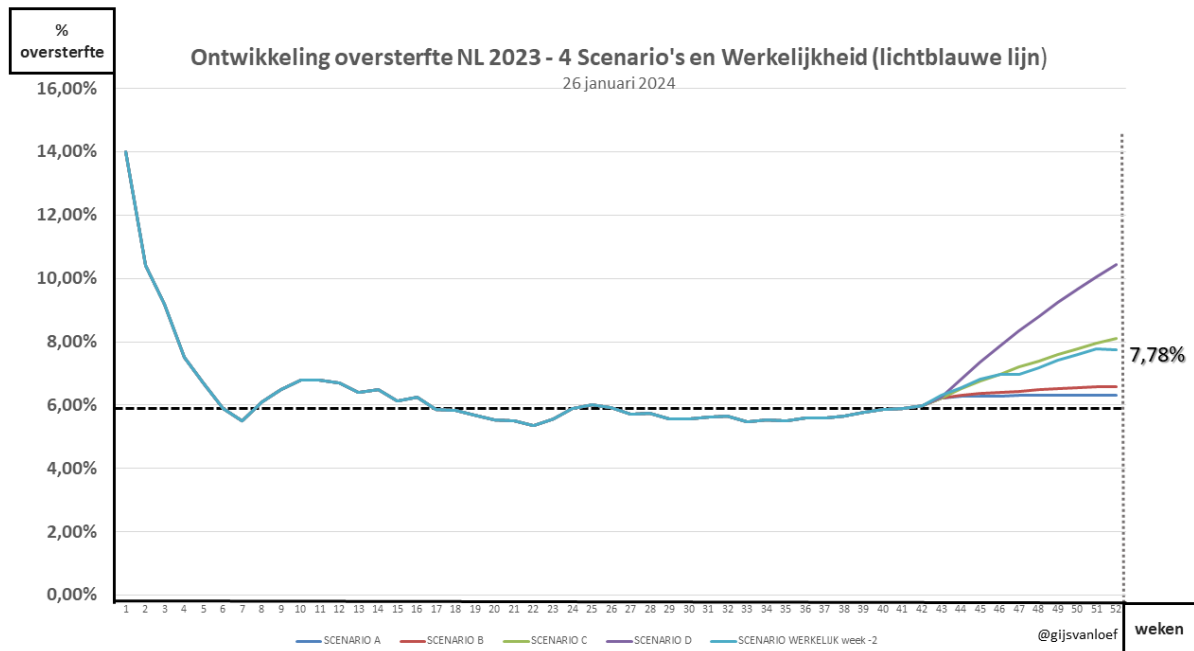
<https://gijsvanloef.nl/2023/01/27/sterfte-in-2023-cbs/>

Vandaag, 2 februari 2024, zijn er geen nieuwe cijfers bekendgemaakt. In de komende tijd zullen er naar verwachting nog mutaties zijn, omdat er een doorlooptijd is in de verzameling van doodsoorzaakverklaringen. De uiteindelijke sterfte zal nog iets hoger worden. Dit is het voorlopige eindresultaat:

CBS OVERSTERFTE 2023																		2-feb-24
wekeloopt t/m	1-jan	8-jan	15-jan	22-jan	29-jan	5-feb	12-feb	19-feb	26-feb	5-mrt	12-mrt	19-mrt	26-mrt	2-apr	9-apr	16-apr	23-apr	30-apr
weken (1 dag)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
aantal doden	516	4095	3873	3680	3443	3623	3451	3549	3446	3509	3787	3676	3574	3381	3272	3065	3232	2904
verwacht aantal doden	467	3346	3382	3415	3464	3480	3473	3481	3459	3423	3386	3323	3242	3170	3089	3020	2977	2930
verschil	49	689	491	265	-21	143	-22	68	-13	86	401	353	332	211	183	45	255	-26
% OVER/ONDERSTERFTE	110,49%	120,89%	114,82%	107,76%	99,89%	104,11%	99,87%	101,98%	99,82%	102,51%	111,84%	110,82%	110,24%	106,68%	109,92%	101,49%	108,87%	99,11%
	7-mei	14-mei	21-mei	28-mei	4-jun	11-jun	18-jun	25-jun	2-jul	9-jul	16-jul	23-jul	30-jul	6-aug	13-aug	20-aug	27-aug	
aantal doden	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	
verwacht aantal doden	3019	3000	2915	2973	2883	3091	3207	3021	2904	2786	2948	2778	2934	2784	2896	2923	2898	
verschil	118	119	62	144	71	297	411	238	129	5	171	0	169	40	157	197	179	
% OVER/ONDERSTERFTE	104,07%	104,13%	102,17%	105,09%	102,52%	110,63%	114,76%	108,55%	104,85%	100,18%	106,16%	100,00%	106,11%	101,46%	105,73%	107,23%	106,58%	
	3-sep	10-sep	17-sep	24-sep	1-okt	8-okt	15-okt	22-okt	29-okt	5-nov	12-nov	19-nov	26-nov	3-dec	10-dec	17-dec	24-dec	31-dec
aantal doden	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
verwacht aantal doden	2862	2966	2919	3004	3083	3115	3098	3134	3410	3465	3516	3415	3299	3547	3593	3622	3896	3443
verschil	199	233	164	217	273	270	231	235	487	515	552	421	264	470	492	456	668	152
% OVER/ONDERSTERFTE	105,10%	108,83%	105,93%	107,79%	109,72%	109,49%	108,06%	108,11%	118,86%	117,48%	118,62%	114,08%	108,70%	115,27%	118,87%	114,40%	120,51%	104,82%
OVERSTERFTE	<1%	<10%	<20%	<30%	<40%													
ONDERSTERFTE	<-1%	<-10%	<-20%	<-30%	<-40%													

De oversterfte in 2023 bedraagt 12.230 doden. Dit is een oversterfte percentage van 7,78%.

Medio november '23 zijn 4 scenario's berekend van de verwachte oversterfte in 2023: <https://gijsvanloef.nl/2023/11/16/nieuwe-sterftegolf-aanstaande/>. Het resultaat is een oversterfte die iets onder scenario C ligt:

Oversterfte naar leeftijd en het aandeel van de oversterfte onder de WLZ-bevolking

Cijfers CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2024/04/overledenen-per-week-provincie-en-gemeente-week-52-2023> ;
<https://www.monitorlangdurigezorg.nl/kerncijfers/bevolking> . WLZ:
<https://www.staatvenz.nl/kerncijfers/zorg-met-verblijf-indicatie> ;

Aantal mensen	0 > 65 jaar	65 > 80 jaar	80+ jaar	totaal
hele bevolking	14.177.035	2.736.985	887.475	17.801.495
oversterfte aandeel	12,57%	31,23%	56,20%	100%
oversterfte aantal	1.326	4.990	5.865	12.181
oversterfte % tov. Prognose				7,78%
	0 > 65 jaar	65 > 80 jaar	80+ jaar	totaal
WLZ bevolking	149.755	65.205	141.700	356.660
oversterfte aandeel	4,00%	18,00%	78,00%	100%
oversterfte aantal	298	1.341	5.812	7.451
oversterfte % tov. Prognose				12,79%
Oversterfte aandeel WLZ : bevolking				61,2%

Toelichting. Er is een rekenkundig verschil tussen 12.230 doden en 12.181 doden. Voor het bepalen van de verdeling van de oversterfte naar de drie leeftijdsgroepen is dit kleine verschil irrelevant. Onder de totale bevolking is ruim 56% van de totale oversterfte bij de groep 80 jaar en ouder. Onder de mensen met een WLZ-indicatie is dit percentage een stuk hoger: 78%. Maar, veelzeggender nog, is het aandeel van de oversterfte onder het deel van de bevolking dat WLZ-geïndiceerd is: 61% van de totale oversterfte zit bij de WLZ-groep. De WLZ-groep maakt slechts 2% van de bevolking uit.

Dit betekent dat de oversterfte onder ouderen met langdurige zorgbehoeften (WLZ) veruit het grootste is. De zwakke ouderen betalen de tol van corona.

over vanLoef Research

Gijs van Loef is een ouderwets geschoolde bestuurskundig socioloog. Hij studeerde cum laude af aan de Rijksuniversiteit Utrecht in 1985. In het eerste deel van zijn loopbaan werkte hij voor de grote kennisbedrijven Philips, VB Deloitte en Capgemini met (vanaf 1991) louter overheden als opdrachtgever. Als zelfstandig adviseur en publicist publieke domein vervolgde hij zijn loopbaan. Hij schreef twee (compacte) boeken over politiek, bestuurlijke organisatie en samenleving en specialiseerde zich in de organisatie van de gezondheidszorg. Hij is een onafhankelijk zorgstelsexpert en bekend criticus van de marktwerking in de zorg. Website www.gijsvanloef.nl

In 2018 richtte hij het Platform Betrouwbare Zorgcijfers (PBZc) op. Link: <https://gijsvanloef.nl/2018/03/11/goede-gezondheidszorg-begint-bij-betrouwbare-cijfers/>

Enkele resultaten van onderzoek zijn:

- Er is een onderrapportage van het aantal Nederlandse coronadoden bij internationale vergelijking in 2021 (PBZc). <https://gijsvanloef.nl/2021/05/07/systematische-onderrapportage-covidsterfte-nldutch-data/>
- Nederland heeft het minste zicht op de verspreiding van het coronavirus van de E14-landen (PBZc).
- Conclusie oudjaar '21 dat de aanhoudende oversterfte (#zorginfarct) in Nederland deels te wijten is aan de manier waarop het zorgstelsel is georganiseerd: 'Antwoorden onderzoek oversterfte zijn deels al bekend: uitgehold zorgstelsel!'
- Inconsistenties in web-publicatie *The Economist* <https://www.economist.com/graphic-detail/tracking-coronavirus-across-europe>, zie: <http://gijsvanloef.nl/2022/12/07/the-economist-making-a-mess-of-coronavirus-tracking/> en <http://gijsvanloef.nl/2022/11/29/the-economist-a-still-life-of-the-coronavirus-in-europe/>
- Er was een onderrapportage van de Nederlandse oversterfte in 2022 in de internationale databronnen van *The Economist* en *Ourworldindata*. <https://gijsvanloef.nl/2022/11/02/oversterfte-nl-dutch-data-2/>
- Bedenker van de *Excess Mortality Ranking E14*, de grafische vergelijking van de oversterfte in de E14-landen obv. de cijfers van ourworldindata. <http://gijsvanloef.nl/2022/07/08/op-zoek-naar-een-goede-oversterfte-ranglijst/>
- Meerdere kritische reacties op berichten in de Volkskrant.
- Voorspelling van de omvang van de Nederlandse oversterfte in 2022 en 2023 obv. CBS-cijfers. <http://gijsvanloef.nl/2022/12/27/schatting-oversterfte-nederland-2022/>
- Kritiek op tendentieuze berichtgeving van het CBS en het RIVM over de oversterfte.

- Conclusie (mei '23) dat de Nederlandse oversterfte in internationaal opzicht (E14) exceptioneel hoog is.
<http://gijsvanloef.nl/2023/05/22/ongekende-oversterfte-nl-onomstotelijk-bewezen/>
- In december '23 door de Volkskrant geciteerd als 'een zorgconsultant die de oversterftcijfers nauwgezet volgt'. Quote: "Voor mij is het zo klaar als een klontje: je ziet hier de gevolgen van een constant zorginfarct, de capaciteit is onvoldoende, het personeel is structureel overbelast. En dan is dit wat je krijgt." Vandaar dat de oversterfte in Nederland hoger ligt dan in veel andere landen, denkt Van Loef.' <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/geheimzinnige-oversterfte-steeds-minder-mysterieus-aan-de-vaccins-lag-het-zeker-niet>

Bronnen

CBS:

<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/welvaart-in-coronatijd/gezondheid-in-coronatijd>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/50/sterfte-aan-covid-19-verder-afgenomen-in-2023>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/28/oversterfte-in-juni/oversterfte-en-verwachte-sterfte>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/04/2022-derde-jaar-op-rij-met-oversterfte>

<https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2023/bevolkingsprognose-2023-2070-minder-geboorten-meer-migratie/3-veronderstellingen>

<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/70895ned/table?ts=1673541964007>

Rivm:

<https://www.rivm.nl/monitoring-sterftecijfers-nederland>

<https://www.rivm.nl/corona/actueel/vaccinatiecijfers>

Eurostat:

https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Excess_mortality_-_statistics#Further_releases

Euromomo:

<https://www.euromomo.eu/graphs-and-maps>

Overige:

<https://ourworldindata.org/life-expectancy>

<https://www.economist.com/graphic-detail/coronavirus-excess-deaths-tracker>

website Sciensano (Belgie) https://lookerstudio.google.com/embed/u/0/reporting/c14a5cfc-cab7-4812-848c-0369173148ab/page/p_j1f02pfnpc

gijsvanloef.nl:

<https://gijsvanloef.nl/2023/11/16/nieuwe-poll-bevestigd-actualiteitsprobleem-cbs-inzake-oversterfte/> ; <https://gijsvanloef.nl/2021/09/24/levensverwachting-nederlander-gedaald-door-corona/> ; <https://gijsvanloef.nl/2019/07/24/levensverwachting-nederlander-zakt-verder-naar-8e-plaats-eu14/> ; <https://gijsvanloef.nl/2022/12/07/overzicht-van-correcties-berichtgeving-dutch-healthcare-performance/> ; <https://gijsvanloef.nl/2017/01/28/zorgstelsel-op-basis-van-samenwerking-stelt-patient-centraal-esb/> ; <https://gijsvanloef.nl/2019/12/17/medische-gezondheidszorg-nederland-dit-jaar-achteruit-op-alle-zorgranglijsten-eu14/> ; <https://gijsvanloef.nl/2022/04/21/3-belangrijkste-inzichten-zorgsysteem/>